

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
& ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΟΥ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2023
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

- A1. 1.** Λάθος «ή μὲν διανοητικὴ τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν αὔξησιν»
- 2.** Λάθος «ἡ δ' ἠθικὴ ἐξ ἔθους περιγίνεται»
- 3.** Λάθος «οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν ἄλλως πεφυκότων ἄλλως ἂν ἐθισθεῖη. Οὐτ' ἄρα φύσει οὔτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταὶ ἀλλὰ πεφυκῶσι μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτάς»
- 4.** Σωστό «ἡ δ' ἠθικὴ ἐξ ἔθους περιγίνεται, ὅθεν καὶ τοῦνομα ἔσχηκε μικρὸν παρεκκλῖνον ἀπὸ τοῦ ἔθους»
- 5.** Σωστό «τελειούμενοις δὲ διὰ τοῦ ἔθους.»

B1. Είναι θεμελιώδης στη φιλοσοφία του Αριστοτέλη η διάκριση –συχνά αντιθετική– των εννοιών δύναμις και ἐνέργεια. Δύναμις είναι η δυνατότητα που έχει ένα πράγμα ή ένα ον να γίνει ή να κάνει κάτι φτάνοντας στο τέλος του, στην τελειοποίησή του, ενώ ἐνέργεια είναι η (μεταγενέστερη) πραγμάτωση αυτής της δυνατότητας· π.χ. ο χαλκός είναι δυνάμει ανδριάντας. Ο Αριστοτέλης θεωρεί ότι η ἐνέργεια (πραγμάτωση) είναι πιο σημαντική από τη δυνατότητα, αφού η πρώτη εξαρτάται από την προσπάθεια που καταβάλλει κάθε άνθρωπος, την προσωπική ευθύνη και προαίρεση, ενώ η δεύτερη σχετίζεται με τη φύση και υπάρχει ανεξάρτητα από τον άνθρωπο. Στο κείμενο συνδέει «τὰς δυνάμεις» με το «πρότερον» και «τὰς ἐνεργείας» με το «ὑστερον» εννοώντας ότι οι «δυνάμεις» έχουν χρονική προτεραιότητα – και όχι λογική και οντολογική – έναντι των «ἐνεργειῶν». Ο Αριστοτέλης αποδεικνύει τη λογική και οντολογική προτεραιότητα της «ἐνεργείας» έναντι της «δύναμης» με τρία επιχειρήματα:

1. Η «ἐνέργεια» αποδίδει μια συνθετότερη ἔννοια από ό,τι η «δύναμη», γιατί συνδέεται με την ύπαρξη ενός πράγματος, δηλαδή με την πλήρη ανάπτυξη των στοιχείων που το συνιστούν.

2. Για να οδηγηθεί το δυνάμει ον στην ενεργεία κατάστασή του χρειάζεται την επίδραση μιας ενέργειας, γιατί η δύναμη και προϋποθέτει την ενέργεια και προκύπτει από αυτή. Άλλωστε η ενέργεια είναι ο σκοπός (οὔ ἔνεκα) του όντος και όχι η δύναμη. Σκοπός, τον οποίο εξυπηρετεί η δύναμη, είναι η ενέργεια και όχι αντίστροφα. Άρα η ενέργεια έχει οντολογική προτεραιότητα έναντι της δύναμης.
3. Η δυνατότητα μπορεί να εξελιχθεί σε ον, αλλά και σε μη ον. Η ενέργεια όμως ταυτίζεται μόνο με την ύπαρξη, το ον.

B2. Η θέση του Αριστοτέλη ότι η αρετή δεν είναι έμφυτη, αλλά είναι αποτέλεσμα συνήθειας επιβεβαιώνεται από το δοθέν παράλληλο κείμενο από το Περί παιδων άγωγής, του Πλουτάρχου. Ο τελευταίος αναφέρει το παράδειγμα του Λυκούργου, του Λακεδαιμόνιου νομοθέτη, ο οποίος πήρε δύο κουτάβια από ίδιους γονείς και τα εκπαίδευσε εντελώς διαφορετικά. Στο ένα επέτρεψε να είναι λαίμαργο και το άλλο το έμαθε να κυνηγά. Κάποτε, μπροστά στους συγκεντρωμένους Λακεδαιμόνιους έφερε τα δύο κουτάβια, αφού έβαλε ανάμεσά τους ένα πιάτο φαγητό και ένα λαγό. Το πρώτο πήγε στο πιάτο και το άλλο στον λαγό. Με αυτόν τον τρόπο απέδειξε στους Λακεδαιμόνιους ότι δεν παίζουν ρόλο οι γονείς, αφού και τα δύο κουτάβια ήταν από τους ίδιους, επιβεβαιώνοντας τη θέση του Αριστοτέλη ότι η αρετή δεν είναι έμφυτη, δεν δίνεται στον άνθρωπο τη στιγμή της γέννησής του, δεν κληροδοτείται στους απογόνους. Αντίθετα, προηγείται η εξάσκηση, η εκπαίδευση, η επίπονη προσπάθεια και ο προσωπικός αγώνας και ακολουθεί η κατάκτηση της ηθικής αρετής.

B3. 1. Λάθος, 2. Λάθος, 3. Σωστό, 4. Σωστό, 5. Λάθος.

B4. χρησάμενοι - άχρηστος
τελειούμενοι - συντέλεια
κομιζόμεθα - συγκομιδή
ένεργειας - εργάτης
άρετή - άριστος

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Εμείς επιθυμήσαμε, κύριοι βουλευτές, τον Θεόδοτο, έναν νεαρό από τις Πλαταιές και εγώ ευεργετώντας τον είχα την αξίωση να γίνει φίλος μου, αυτός όμως προσβάλλοντας και κακοποιώντας νόμιζε ότι θα τον εξανάγκασε να πραγματοποιήσει ό,τι ήθελε. Πόσα λοιπόν βάσανα εκείνος υπέφερε από αυτόν θα ήταν πολύ δύσκολο να πω. Όσα όμως αυτός διέπραξε εις βάρος μου, θεωρώ ότι επιβάλλεται να τα ακούσετε. Πληροφορούμενος ότι ο νεαρός ήταν μαζί μου, αφού ήρθε τη νύχτα στο σπίτι μου μεθυσμένος, βροντούσε τις πόρτες και εισέβαλε στον γυναικωνίτη, ενώ ήταν μέσα η αδελφή μου και οι ανιψιές μου, οι οποίες έχουν ζήσει με τόση κοσμιότητα, ώστε ντρέπονται ακόμα και όταν τις βλέπουν οι συγγενείς.

Γ2. Ο Σίμωνας εκτός από το να παραβιάσει τον χώρο ανήλικων κοριτσιών και μάλιστα ορφανών, έφτασε σε τέτοιο σημείο ξεδιαντροπιάς, ώστε προέβη σε μία ακραία και απίστευτη ενέργεια. Αφού βρήκε πού δειπνούσε ο ομιλητής (έξευρών οὐ ἔδειπνοῦμεν), τον κάλεσε να βγει έξω (έκκαλέσας γάρ με ἔνδοθεν) και με το που εμφανίστηκε αυτός (ἐπειδὴ τάχιστα ἐξῆλθον), επιχείρησε να τον χτυπήσει (εὐθύς μὲ τύπτειν ἐπεχείρησεν). Και όταν εκείνος απέκρουσε τον Σίμωνα (ἐπειδὴ δὲ αὐτὸν ἤμυνάμην), αυτός άρχισε να τον πετροβολά (ἔβαλλέ με λίθοις).

Γ3. α. «ὄσον μὲν οὖν ἐκεῖνοι κακόν ὑπ' αὐτῶν πεπόνθασι»

- β. 1 - ε
2 - γ
3 - α
4 - β
5 - δ

Γ4. α. Ἡμεῖς: υποκείμενο στο ρήμα ἐπεθυμήσαμεν

ἐλθῶν: χρονική μετοχή, συνημμένη στο εννοούμενο οὗτος υποκείμενο του ρήματος και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα εἰσῆλθεν

ἐπὶ τὴν οἰκίαν: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει τη μετοχή ἐλθῶν

ἀπελθεῖν: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα ἠθέλησεν (ταυτοπροσωπία)

βία: δοτική του τρόπου (δοτικοφανές επίρρημα του τρόπου), ως επιρρηματικός προσδιορισμός στο ρήμα ἐξήλασαν

με: αντικείμενο στο ρήμα ἔβαλλε.

β. «ἐπειδὴ τάχιστα ἐξήλθον»: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που δηλώνει το προτερόχρονο, εισάγεται με τη χρονική έκφραση «ἐπειδὴ τάχιστα», εκφέρεται με οριστική, που δηλώνει το πραγματικό γεγονός και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα ἐπεχείρησεν.

Κελάφας
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ